

NRO 14110 Kobonäs – Orleka - Tidaholms kommun Område av riksintresse för naturvård

Områdesnummer: NRO 14110 **Områdesnamn:** Kobonäs – Orleka **Kommun:** Tidaholm **Kartblad:** 8D SO **Area:** 810 ha **Naturgeografisk region:** 22a, Götalands centrala slättbygder, Vänerslätterna.

Kust/havsregion: - **Regionsindelning av sjöar och vattendrag:** - **Agrara**

kulturlandskapsregioner: Västergötlands slätt- och odlingsbygder. **Landskapsformer:** Slätt med lägre relativ höjd än 20 m. **Riksvärde:** **Landskapstyp** **Naturtyp** **Vegetationstyp** **Arter** **Geologi**
Geovetenskap levéer Odlingslandskap Naturbetesmark Flora Mad vid vattendrag, Sötvattenstrandäng
Fauna

Värdeomdöme: Representativt odlingslandskap med lång kontinuitet och förekomst av slagna sötvattenstrandängar, betade mader och naturbetesmarker vid Tiarp, Svartekulla, Nycklerör, vid Eldslyckan och Annefors. Bitvis art- och individrika växtsamhällen i ängar och naturbetesmarker med arter som ängsstarr, loppstarr, stagg, klockgentiana, strandveronika, spikblad, slättegubbe, atlantmaskros, ormrot och svinrot. Artrik häck- och rastfågelfauna på sötvattenstrandängarna. Våtmarkerna i Orlekaområdet och vid Tiarp utgörs delvis av ett säreget komplex av högvattenrännor mellan låga ryggar av svämsediment, vilka är bevuxna med löv- och tallsumpskog. **Huvudkriterier:** A, C, D, E **Stödkriterier:** Storlek, mångformighet, naturlighet, kontinuitet, representativitet, säregenhet, funktion 200 **Förutsättningar för bevarande:** Fortsatt jordbruk med åkerbruk, slätter av mader, bete av naturbetesmarker och skötsel av landskapselement. Skogsbruk med fortsatt stor naturvårdshänsyn i skyddsvärda biotoper i skogen och i områden där förutsättning finns för dessa. Önskvärt är restaurering av igenvuxna slättermader och naturbetesmarker. Nuvarande vattenregim bibehålls. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/ betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel utanför åkermark, vägdragningar, dikning eller annan förändring av vattenförhållandena samt täkt, schaktning, tippning eller andra ingrepp som skadar ytformerna. Andra verksamheter, som kan påverka naturvärdena, är omföring av lövskog till barrskog, olämpligt lokaliserad bebyggelse och andra anläggningar samt ökade störningar av kanoting och andra friluftsanslag. **Säkerställande och internationell status:** Området berörs av Natura-2000 område (art- och habitatdirektivet). **Områdets huvuddrag:** Mellan Tidaholm och Fröjered rinner Tidans genom ett flackt område där underlaget enligt geologiska kartan är gyttja. Områdets morfologi tyder dock på stark fluvial påverkan. Trakten är i öster och nordväst skogsbygd medan odlingsbygden dominerar i söder. Ett mycket stort område i centrum av objektet är genomskuret av ett tätt nätverk av små strömfåror. Tidans, som har ett fritt lopp genom östra delen av objektet, svämmar över vid högvatten och flera av dessa "strömfåror" fylls då med vatten till ett nätverk av kanaler. Utmed Tidans finns tydliga levéer. Terrängen i dessa delar bildar en mosaik av kärr, löv- och barrsumpskogar och låga fastmarksryggar. I söder och norr samt närmast ån i de mellersta delarna finns stora arealer fuktängar - delvis betade eller slagna. Våtmarkskomplexen utmed Tidans utgörs delvis av värdefulla fuktängar. Kärrytorna är mestadels av alluvialtyp - med vacker zonering mot fastmarksryggarna. Områdets naturvärden är knutna till geologiskt höginträsanta bildningar, stor areal, mångfald av våtmarksvegetation. Området är väsentligen hydrologiskt intakt med rik flora och fågelfauna. Representativt odlingslandskap i bondebygd längs Tidans dalgång. Representativa ängar och naturbetesmarker förekommer längs Tidans vid Tiarp, Svartekulla, Nycklerör, Annefors och Olofstorp. Vanliga naturtyper är slagen sötvattenstrandäng, betad sötvattenstrandäng, buskrik utmark och betad skog. Bland vegetationstyperna förekommer gräslågstarräng, stagghed, porsblåtåtelhed, högstarräng, rödvenäng, tuvåteläng, jättegröeäng och högörtäng. Bitvis art- och individrika växtsamhällen i ängar och naturbetesmarker med arter som ängsstarr, loppstarr, stagg, klockgentiana, strandveronika, spikblad, slättegubbe, atlantmaskros, ormrot och svinrot. Fågellivet är mycket värdefullt. Av häckfåglar finns t.ex. trana och flera par skogssnäppor och storspov. I högortfuktängar häckar flera par gräshoppsångare. Under högvatten, höst och vår, rastar stora

mängder änder, svanar, gäss och storvadare. För groddjur är objektet mycket värdefullt.

Anmärkingar: Större delen utgör ett klass 1-obj i VMI. 3 klass 1-obj, 6 klass 2-obj och 7 klass 3obj i Ä&H ingår i området. Av dessa ingår ett objekt i Nationella bevarandeplanen. Tidan utgör en värdefull helhetsmiljö i Nationella bevarandeplanen.

Referenser: Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1992: Bevarandeprogram och åtgärdsprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården i Skaraborgs län. Länsstyrelsen 8/92. Mariestad. 201
Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1997: Ängs- och hagmarker - Sammanställning. Länsstyrelsen. Mariestad. Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.
Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Solna. Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Mariestad. Bertilsson, A. 1990: Ängs- och hagmarker i Tidaholms kommun. Länsstyrelsen i Mariestad. Meddelande 9/90.